‘Quickscan natuurtoets passantenhaven Dieverbrug’

Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets passantenhaven, Dieverbrug'**
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving
Projectcode: 11-111
Status: Definitief
Datum: 26 april 2011
Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz
Veldonderzoek: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz en ing. M. (Marco) van der Sluis
Eindredactie: Ing. M. (Marco) van der Sluis

Opdrachtgever: Witpaard BV
Contactpersoon: Dhr. G. Jansen

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
F: 038 423 64 65
I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)
Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2011). Quickscan natuurtoets passantenhaven Dieverbrug; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 11-111. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding en doelstelling 1
1.2 Situatie 1
1.3 Algemene opzet 2

2 Gebiedsgerichte natuurbescherming 3
2.1 Inleiding 3
2.2 Natuurbeschermingswet 3
2.3 Nota Ruimte 3

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied 5
3.1 Inleiding 5
3.2 Flora 5
3.3 Vleermuizen 6
3.4 Grondgebonden zoogdieren 6
3.5 Broedvogels 6
3.6 Vissen en amfibieën 7
3.7 Overige soorten 8

4 Geraadpleegde bronnen 9

Bijlage
I - Wettelijk kader

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Witpaard BV (contactpersoon dhr. G. Jansen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de beoogde realisatie van een passantenhaven in Dieverbrug (gemeente Westerveld).

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingreep en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingreep en de tussenliggende afstanden kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en EHS-gebieden.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- In het plangebied zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De voorgenomen plannen hebben ook geen nadelige gevolgen op vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten. Verblijfplaatsen van strikt beschermde zoogdieren worden niet verwacht;
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen en te verwachten. In het plangebied is geschikt broedgebied aanwezig voor algemene broedvogels zoals Vink, Winterkoning, Merel, Waterhoen, Wilde eend en Meerkoet;
- In het plangebied worden geen belangrijke leefgebieden van beschermde vissen verwacht. Wel zijn meerdere vissoorten (ook van de Rode Lijst) bekend in de Drentse Hoofdvaart;
- Het plangebied wordt (vermoedelijk) gebruikt als voortplantings- en overwinteringsgebied van laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Leefgebied van strikt beschermde amfibieën wordt niet verwacht;
- Er zijn geen beschermde planten, ongewervelden en reptielen aangetoond of te verwachten.

Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor de in voorliggende situatie aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Geadviseerd wordt om werkzaamheden in het watermilieu zoveel mogelijk buiten de voortplantingsperiode voor vissen uit te voeren in de periode 15 juli tot en met 1 april. Daarnaast wordt geadviseerd om dempingen in de richting van het open water uit te voeren en bij drooglegginge n de aanwezige vissen weg te vangen.

1 Inleiding

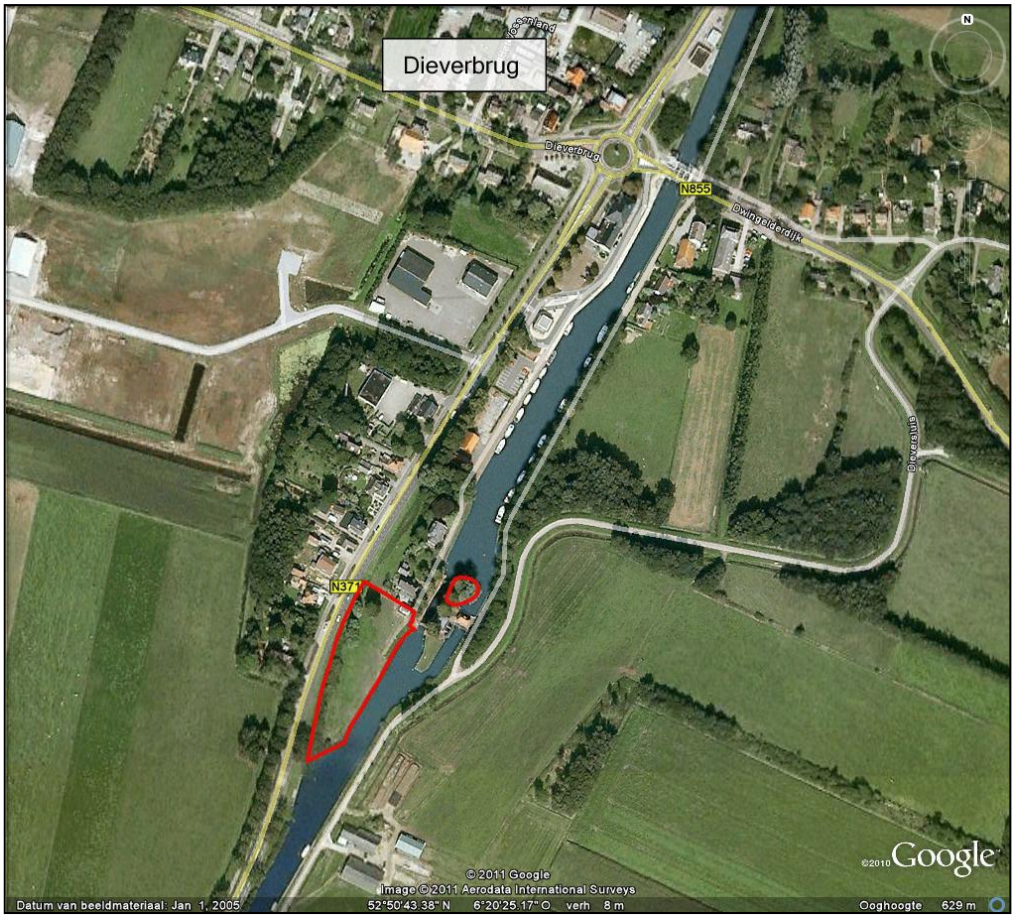
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Witpaard BV (contactpersoon dhr. G. Jansen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de beoogde realisatie van een passantenhaven in Dieverbrug (gemeente Westerveld).

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingreep en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Dieverbrug, tussen de N371 en de Drentsche Hoofdvaart. De locatie bestaat uit grasland, groenstructuren, een gebouwtje en een smalle watergang langs de N371. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit de realisatie van een passantenhaven en een sanitairgebouw. Hiertoe zal een groot deel van het grasland worden vergraven en wordt het bestaande gebouwtje gesloopt.

Figuur 1: *Kaart met de ligging van het plangebied (binnen de rode lijnen) (Bron kaartondergrond: Google Earth).*

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op twee veldbezoeken op 23 maart en 5 april 2011 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep van het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het onderzoeksgebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het onderzoeksgebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 Gebiedsgerichte natuurbescherming

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en Beschermde Natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in onder andere omgevingsvisies uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet

Natura 2000-gebied

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingdoelen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingdoelen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is ‘Drents-Friese Wold & Leggelderveld’, gelegen op een afstand van circa 1,8 kilometer van het onderzoeksgebied. Dit Natura 2000-gebied vormt een afwisselend landschap bestaande uit naaldbossen, stuifzanden, heidevelden, jeneverbesstruweel, schrale graslanden, zwak gebufferde vennen, loofbossen en beken. Voor het gebied zijn instandhoudingdoelen opgesteld voor veertien habitattypen, twee habitatsoorten en negen broedvogelvogelsoorten.

Gezien de beperkte aard van de ingreep en de tussenliggende afstand wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen uitstralende negatieve effecten zullen hebben op de instandhoudingdoelen van het genoemde Natura 2000-gebied. Het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

Beschermd Natuurmonument

Beschermde Natuurmonumenten zijn aangewezen vanwege de aanwezigheid van natuur-waarden, natuurschoon en/of natuurwetenschappelijke betekenis voor dieren of planten. Bij projecten in of in de omgeving van een Beschermd Natuurmonument is noodzakelijk om na te gaan of deze (significante) gevolgen kunnen hebben voor het betreffende gebied.

Dichtstbijzijnde Beschermd Natuurmonument is ‘Witterveld’. Dit Beschermde Natuurmonument is komen te vervallen als gevolg van een aanwijzing als Natura 2000-gebied onder de Natuurbeschermingswet 1998.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema’s waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur opgesteld en zijn hiervoor gebieden aangewezen.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de ‘Nee, tenzij’-benadering. Dit houdt in dat een ingreep niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Volgens de kaart ‘Concretisering EHS’ uit Atlas Drenthe ligt het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de EHS op een afstand van circa 800 meter van het onderzoeksgebied. Het betreft het bosgebied Broekenlaar. Gezien de aard van de ingreep en de tussenliggende afstand wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen negatieve effecten zullen hebben op wezenlijke kenmerken en waarden van dit EHS-gebied.

Ook hebben de plannen geen invloed op andere door de provincie aangeduide natuurwaarden zoals weidevogel- of ganzengebied. Nader onderzoek naar de relatie van de plannen met gebiedsgerichte natuurbescherming is dan ook niet nodig.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Inleiding

Onderzoeksmethode

Op 23 maart en 5 april 2011 zijn in het plangebied veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en bedreigde (Rode Lijst) soorten. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooien, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten – ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds 26 augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie bijlage I) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009a).

Voor soorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Voor tabel 2 soorten zijn drie opties mogelijk:
1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
2) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het in de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegesneden ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3 soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:
1) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan overwinteren, foerageren en/of voortplanten.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Flora

In het plangebied zijn alleen algemene soorten aangetroffen van storingsmilieus en enigszins voedselrijke omstandigheden als Gewone paardenbloem, Kleine veldkers, Hondsdraf,

Zilverschoon, Veldzuring, Kruipende boterbloem, Schapenzuring, Gewoon duizendblad, Kropaar, Speenkruid, Pitrus en Gele lis. Daarnaast zijn diverse gecultiveerde planten aanwezig. Beschermde of bedreigde soorten zijn niet aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid en soortensamenstelling worden deze ook niet verwacht.

3.3 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders. In het te slopen gebouwtje zijn geen geschikte invliegopeningen aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten is. Daarnaast zijn in de aanwezig bomen geen ruimten aangetroffen die kunnen dienen als potentiële verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld bomenlanen, rijwoningen en watergangen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren ‘onmisbaar’ en kunnen zodoende beschermd zijn.

Als gevolg van de voorgenomen plannen worden geen opgaande lijnvormige structuren verwijderd die voor vleermuizen kunnen dienen als vlieg- en jachtroute. Van schade aan een onmisbare vliegroute zal zodoende geen sprake zijn.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Als gevolg van de voorgenomen plannen worden geen essentiële foerageergebieden verstoord of vernietigd. Bovendien blijven in de omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdiersoorten zoals Bosmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis en Gewone bosspitsmuis, Mol te verwachten. Verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten als Steenmarter en Waterspitsmuis worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet in invloedssfeer van de plannen verwacht.

Voor de genoemde tabel 1 soorten is het nemen van vervolgstappen niet nodig, omdat hiervoor een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ingrepen. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.5 Broedvogels

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verstoord of verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Dit betreffen de broedvogels Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief en Zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen/ te verwachten op basis van het uitgevoerde veldonderzoek en terreinkenmerken.

Overige broedvogels

In het plangebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor soorten als Vink, Winterkoning, Merel, Waterhoen, Wilde eend en Meerkoet.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend.

Werkzaamheden die potentiële broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige potentiële broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.6 Vissen en amfibieën

Vissen

Tijdens het veldonderzoek is alleen Snoek aangetroffen in de Drentse Hoofdvaart. Beschermde vissoorten zijn ondanks intensief onderzoek niet aangetroffen in het plangebied. Ook zijn geen bekende verspreidinggegevens van beschermde vissoorten bekend in de Drentse Hoofdvaart (Brouwer *et al.* 2008). Belangrijke leefgebieden van beschermde vissoorten worden dan ook niet in het plangebied verwacht.

In de Drentse Hoofdvaart zijn wel diverse niet beschermde vissoorten bekend waaronder de Rode Lijstsoorten Vetje (RL kwetsbaar) en Winde (RL gevoelig) en soorten als Karper, Kolblei, Paling, Pos, Rietvoorn, Riviergrondel, Snoek, Snoekbaars en Zeelt (Brouwer *et al.* 2008). Verwacht wordt dat de sloot van wel van belang is voortplantingsplek en opgroeigebied voor veel vissoorten. Hoewel niet verplicht, wordt geadviseerd om vissen te ontzien tijdens de werkzaamheden. Dit is mogelijk door de dempingen in de richting van het open water uit te voeren en in het geval van drooglegginge de aanwezige vis weg te vangen. Ook wordt aangeraden om werkzaamheden in het watermilieu zo veel mogelijk buiten de voortplantingsperiode van vissen uit te voeren in de periode half juli tot begin april.

Amfibieën

In het oppervlaktewater is beperkt voortplanting van laag beschermde amfibieën zoals Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad te verwachten. Zo zijn tijdens het veldonderzoek eisnoeren van Gewone pad aangetroffen in de watergang in het plangebied. Daarnaast kunnen kleine aantallen van deze amfibieënsoorten overwinterend worden aangetroffen in en onder de groenstructuren. Voortplanting en overwintering van zwaarder beschermde amfibieën kan worden uitgesloten, omdat zich in en in de nabijheid van het plangebied geen geschikte voortplantingswateren bevinden.

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde

amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.7 Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen beschermde ongewervelden, weekdieren en reptielen aanwezig en te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.

Brouwer T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema (2008). Vissenatlas Groningen Drenth. Verspreiding van zoetwatervissen in Groningen en Drenthe in de periode 1980-2007. Uitgeverij Profiel.

Creemers, R.C.M.& J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.

Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.

Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
Provincie Drenthe: www.drenthe.nl & www.drenthe.info
- Kaart concretisering EHS (actualisatie november 2010).
RAVON Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is `nee, tenzij`. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen (`nee`) kan onder voorwaarden (`tenzij`) worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

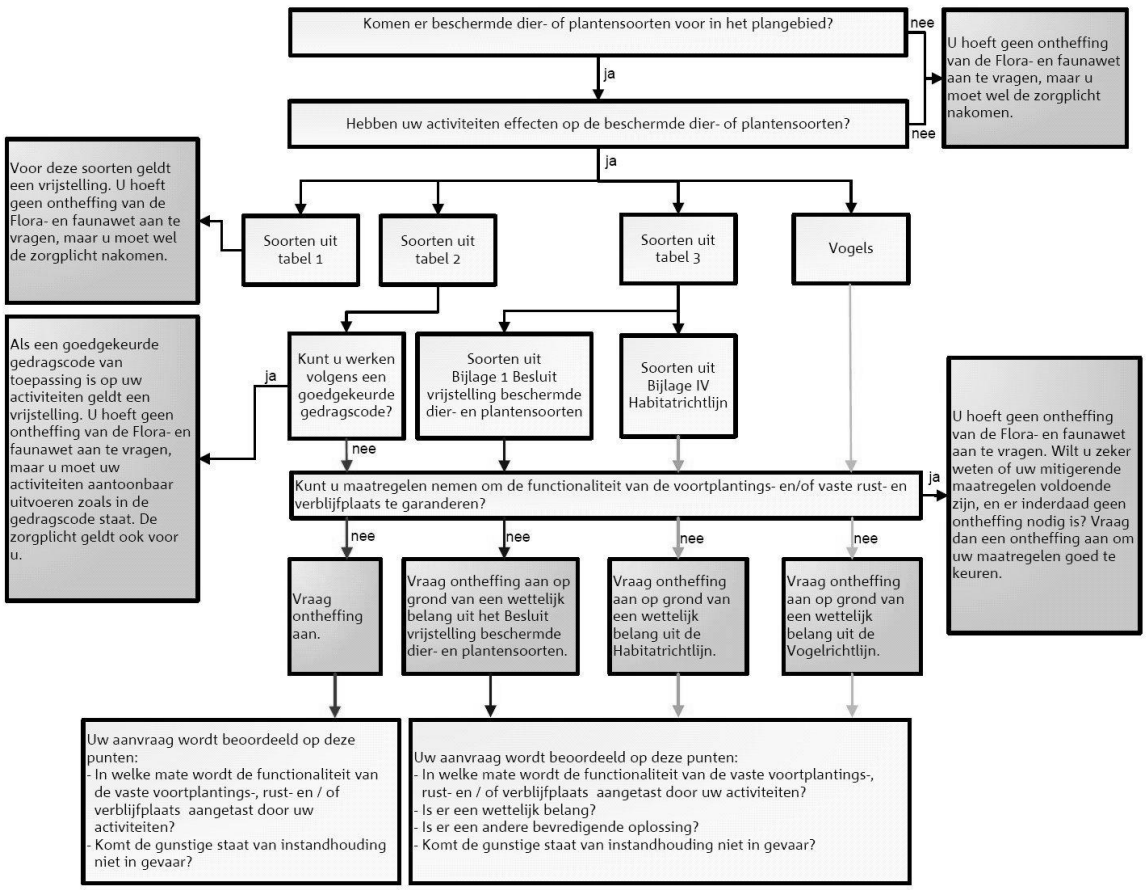
2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen
Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels[1].

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

[1] In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd[2]. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

[2] Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna & Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.